PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA ● 2022. február 19.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

I.

2022. február 19.

Az írásbeli vizsga időtartama: 100 perc

Nyomtatott nagybetűvel töltse ki!

Név	
E-mail cím	
Teremszám	
Pontszám	

STUDIUM GENERALE TÖRTÉNELEM SZEKCIÓ

multijob DIÁKMUNKA

STUDIUM GENERALE TÖRTÉNELEM

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, **egyértelmű jelöléseket** alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet**!

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

1. A feladat a zsidó valláshoz kapcsolódik.
Töltse ki a táblázatot a források és ismeretei segítségével! *Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába!* (*elemenként 0,5 pont*)

„Így szólt magában: »Odamegyek és megnézem ezt a különös jelenséget, hadd lássam, miért nem ég el a csipkebokor.« Amikor az Úr látta, hogy vizsgálódva közeledik, az Isten megszólította a csipkebokorból. [...] Most tehát Izrael fiainak a kiáltása felhatolt hozzám, és láttam a gyötrelmet is, amellyel az egyiptomiak kínozzák őket. Ezért menj, elküldelek a fáraóhoz, hogy népemet, Izrael fiait kivezesd Egyiptomból.” [...]

/részlet a Kivonulás könyvéből/

„Az Úr szózatot intézett Salamonhoz: »A házra nézve, amelyet építesz… Ha törvényeim szerint élsz, teljesíted kívánságaimat és szem előtt tartod parancsaimat, hozzájuk igazodván, akkor valóra váltom általad ígéretemet, amit atyádnak, Dávidnak tettem.« [...] Az Úr valóra váltotta ígéretét, amit tett. Atyám örökébe léptem, elfoglaltam Izrael trónját amint az Úr megígérte, és fölépítettem a házat az Úr, Izrael Istene nevének.”

/részlet a Királyok könyvéből/

Állítás	**Igaz**	**Hamis**
a) A legtöbb ókori eredetű valláshoz hasonlóan a zsidó vallás politeista.		
b) A zsidó vallás egyik jelképe a menóra, azaz a hétágú gyertyatartó.		
c) A Biblia szerint Isten égő csipkebokor képében bízta meg Mózest, hogy vezesse ki a zsidókat Egyiptomból.		
d) A zsidók szent könyve a palesztin zsidóság egy részét Jézustól, míg másik részét Mózestől eredezteti.		
e) A Tóra a keresztény Bibliában Újszövetség néven szerepel.		
f) A zsidók jeruzsálemi szentélyét Salamon király építtette.		

3 pont	

2. A feladat a középkori szerzetesrendekkel kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) Döntse el, hogy az alábbi források és forrásrészletek melyik szerzetesrendhez kapcsolódnak! *A források betűjelét írja be a táblázatba! Egy betűjel sem marad ki!* (*elemenként 0,5 pont*)

A)

Pannonhalmi Főapátság

B)

Szerzetesek könyveket égetnek

C)
„A Kisebb Testvérek rendjeként is ismert szerzetesrend az 1200-as évek elején vált hivatalosan renddé. A kolduló rendek közé tartoztak. Feladatuk közé tartozott az oktatás és a lelkipásztori tevékenység is.”
/leírás egy szerzetesrendről/

D)
„[…] és a Monte Cassino hegyen 529-ben megalapította a […] rend anyaházát. Templomot és kolostort épített, sok szegényt támogatott, sokakat megtérített, megírta Reguláját, mely ma is a nyugati szerzetesség alapszabálya”
/egy katolikus szentről szóló leírás/

Bencés	Ferences	Domonkos

b) Melyik magyar uralkodóhoz kapcsolódik az **A)** jelű forrásban szereplő apátság alapítása? (*1 pont*)

.....

c) Nevezze meg az egyetlen magyar alapítású szerzetesrendet! (*1 pont*)

.....

4 pont	

3. A feladat a középkori Magyarország történelmével kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Akarjuk azt is, hogy sem mi, sem utódaink bármi időben le ne tartóztassák, s el ne nyomják a nemeseket valamely hatalmasnak kedvéért, hanem ha előbb megidéztették és törvény rendje szerint elmarasztaltattak."

/*az Aranybulla második cikkelye*/

B) „Továbbá semmi adót, semmi szabad dénárokat nem szedetünk a nemesek örökségén; sem házaikban, sem falvaikban meg nem szállunk, hanem ha meghivatunk. Az egyházak népeitől is teljességgel semmi adót sem szedetünk."

/*részlet az Aranybulla harmadik cikkelyéből*/

C) „Egész vármegyéket vagy bármely méltóságokat örök birtokul nem adunk."

/*az Aranybulla tizenhatodik cikkelye*/

D) „Ha vendégek, tudni, mint jámborok, jönnének az országba, ország tanácsa nélkül méltóságra ne jussanak."

/*az Aranybulla tizenegyedik cikkelye*/

E) „Hogyha pedig mi, vagy utódaink valamelyike bármikor ezen rendeletünk ellen véteni akarnánk, álljon szabadságukban ezen levél erejénél fogva, minden hűtlenségi vétek nélkül, mind a püspököknek, mind más uraknak, s az ország nemeseinek, öszvesen és egyenként, jelenleg és a jövőben nekünk és utódainknak ellenállani, s ellenmondani örökre."

/*részlet az Aranybulla harmincegyedik cikkelyéből*/

a) Soroljon fel legalább két, az Aranybullából eredő nemesi szabadságjogot! (*elemenként 0,5 pont*)

.....

b) Fejtse ki, milyen előzmények tették szükségessé a **D)** forrásrészletben foglaltakat! (*1 pont*)

.....

.....

c) Nevezze meg szakkifejezéssel az **E)** forrásrészletben idézett cikkelyt! (*0,5 pont*)

.....

d) Döntse el, hogy az állítások igazak vagy hamisak! *Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába!* (*elemenként 0,5 pont*)

Állítás	Igaz	Hamis
Az Aranybullában foglaltak szerint a nemesek nem voltak kötelesek hadba vonulni, ha az országot külső támadás érte.		
Az Aranybulla megtiltotta a muszlimok és a zsidók tisztségviselését.		
Az Aranybulla ellehetetlenítette a nemesi birtokok elidegenítését.		

4 pont	

4. A feladat a 17-18. századi nagyhatalmi konfliktusokkal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) Melyik nagyhatalomra jellemzők az alábbi állítások? **Írja be** a táblázatba az országok neveit! *Minden sorba csak egy ország nevét írja!* (*elemenként 0,5 pont*)

Állítás	Ország
A 18. század során a legnagyobb állandó hadsereggel rendelkezett.	
A tengerek vetélytárs nélküli ellenőrzése és a gyarmatosítással kapcsolatos céljai határozták meg külpolitikáját.	
Nyugati terjeszkedésének elsődleges célja egy melegvízi kikötő megszerzése volt.	
Felvilágosult abszolutista uralkodója három nagyhatalom szövetségével szemben megtartotta Sziléziát.	

„A Habsburg Birodalom 1748 után egy szövetség szervezésébe kezdett, mely paradox módon végül úgy épült fel, hogy […] Svédország, Spanyolország és Franciaország ezúttal Ausztriát támogatta, míg Nagy-Britannia Poroszország mellé állt.”

/részlet egy történelmi magazinból/

„1756 májusában Bécs és Párizs semlegességi szövetséget kötött, amelyet a következő évben offenzív szövetséggé alakítottak. Ez már valóban veszélyt jelentett Poroszországra, és az európai erőtér módosulását vetítette előre.”

/részlet egy kortárs történész cikkéből/

b) **Magyarázza meg**, miért nevezik a forrásrészletekben idézett eseményt „diplomáciai forradalomnak”. (*1 pont*)

.....

.....

c) **Magyarázza meg**, hogyan szolgálta Nagy-Britannia külpolitikai céljait Poroszország támogatása. (*1 pont*)

.....

.....

„A konfliktus nyomán hamarosan általános háború robbant ki, melyet az európai nagyhatalmak három kontinensen vívtak; a porosz-osztrák fronton eldöntetlenül, a gyarmatokon pedig brit győzelemmel végződő küzdelmet később Winston Churchill az „első világháborúként” jellemezte.”

/részlet egy történelmi magazinból/

„Ezzel rendkívül megnövekedtek a gyarmatok kormányzásának és védelmének költségei – éppen akkor, amikor a háború miatt a brit államadósság már amúgy is megkétszereződött. A brit politikusok számára természetesnek tűnt, hogy e költségek egy részét a mindaddig igen keveset adózó [helyi] társadalomnak kell előteremtenie.”

/részlet egy kortárs történész cikkéből/

Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

d) Melyik háborúról szól a két forrásrészlet? (*0,5 pont*)

1. hétéves háború
2. harmincéves háború
3. spanyol örökösödési háború
4. tizenötéves háború

e) Melyik ország vesztette el gyarmatbirodalmát a háború végén? (*0,5 pont*)

1. Spanyolország
2. Franciaország
3. Egyesült Királyság
4. Portugália

f) Fejtse ki, hogyan kapcsolódik ez a háború az amerikai függetlenségi háború kirobbanásához! (*1 pont*)

.....

.....

6 pont	

5. A feladat Mária Terézia uralkodásával kapcsolatos.
Karikázza be a helyes válasz sorszámát a források és ismeretei segítségével!

Év	Behozatal	Kivitel	Egyenleg
1733	42	58	+16
1735	40	60	+20
1743	45	55	+10
1752	42	58	+16
1767	46	54	+8

Magyar Királyság külkereskedelmi mérlege
(Erdély és Horvátország nélkül)

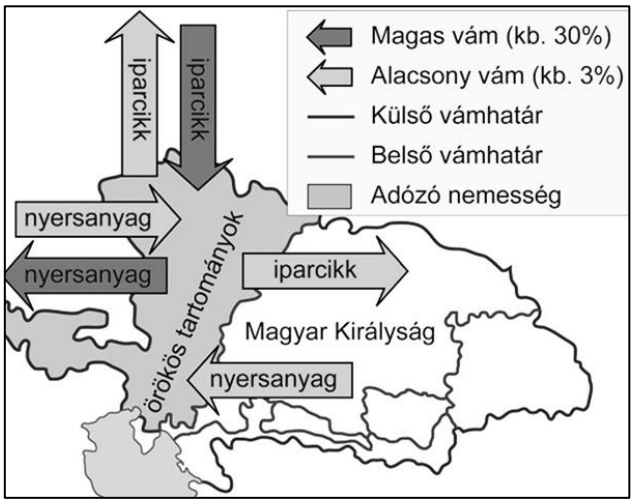

Kettős vámrendszer

a) A Magyar Királyság külkereskedelmi mérlege pozitív, mert… (*0,5 pont*)

1. több agrárcikket exportáltak, mint importáltak.
2. kevesebb agrárcikket exportáltak, mint importáltak.
3. az export az import értékénél magasabb volt.
4. több volt az exportált, mint az importált mennyiség.

b) A Magyar Királyság külkereskedelmi mérlege… (*0,5 pont*)

1. pozitív irányba változott a vámrendelet bevezetésének köszönhetően.
2. a vámrendelettől függetlenül változott, hiszen a belső határokon kismértékű vámok voltak.
3. negatív irányba változott a vámrendelet bevezetésének köszönhetően.
4. azért volt pozitív, mert a magyar nemesek adómentességet élveztek.

c) Mária Terézia merkantilista gazdaságpolitikát alkalmazott… (*0,5 pont*)

1. az Örökös Tartományok iparának védelme érdekében.
2. a Magyar Királyság iparának védelme érdekében.
3. a magyar gazdaság védelme érdekében.
4. a Magyar Királyság felzárkóztatása érdekében.

„Az […]szabályozási példányokba kifejezetten és határozottan írassék be mind a telki állomány, mind pedig az, hogy az igásrobotot két vagy négy [igavonó állattal] kell-e teljesíteni, és az, hogy a kilencedet természetben vagy milyen egyenértékben kell leróni (mert a nyomtatott […] iratban nem lehet belefoglalni az alattvalók meg nem határozott és feltételektől függő szolgáltatásait), és végül a megye hiteles pecsétje alatt adassék ki a községeknek. […]”

/Mária Terézia rendelete/

d) Karikázza be Mária Terézia melyik rendeletét idézi a forrás! (*0,5 pont*)

1. Vámrendelet
2. Úrbéri rendelet
3. Ratio Educationis
4. Jobbágyrendelet

e) Fejtse ki, miért voltak kedvezők az bécsi udvar számára a fenti rendeletben foglaltak! (*1 pont*)

.....

.....

f) Mettől meddig tartott Mária Terézia uralkodása? (*elemenként 0,5 pont*)

.....

4 pont	

6. A feladat az ipari forradalmakkal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével!

A) „Edison találmánya […], a hangra nézve ugyanazt eszközli, amit a fényképészeti készülék a világító vagy megvilágított tárgyból érkező fénysugarakra nézve, t. i. rögzíti, s azonkivül a beszédet vagy éneket, zenét, bármikor és akárhányszor vissza is adja.”

/részlet A Pallas nagy lexikonából/

B) „A monopolár mindig az elérhető legmagasabb ár. A természetes ár vagy a szabad versenyben kialakuló ár ezzel szemben az a legalacsonyabb ár, amelynél kevesebbet néha talán igen, de hosszabb időn át rendszeresen nem lehet elfogadni. Az előbbi tehát a vevőből esetről esetre kipréselhető legmagasabb, vagyis olyan ár, amelyet az feltehetőleg még hajlandó lesz megfizetni; a másik az a legalacsonyabb ár, amelyet az eladó még elfogadhat anélkül, hogy az üzletét meg kellene szüntetnie.”

/részlet Adam Smith A nemzetek gazdagsága című könyvéből/

C) „Az említett kereskedők reggel és este megállapított órában az [úgynevezett] angol börzére mennek, és ott egy óránál valamivel tovább, alkuszok útján, akik ott nagy számban vannak, a legkülönbözőbb nyelveken üzleteket kötnek, főképpen a különböző árucikkek adása és vétele dolgában. Ezt követően, valamivel később az »új börzére« mennek, ahol hasonlóképp alkuszokkal, egy óra hosszat főként váltókkal és zálogokkal kereskednek.”

/Lodovico Guicciardini kereskedő beszámolója Antwerpenben/

D) „Ha ez a felfedezés nem született volna meg, a mi vasiparunk elsorvadt volna, mivel a faszénhez szükséges fa egyre kevesebb lett, a földbirtokosok az ölfa árát rendkívül magasra emelték, sőt nem is lehetett volna hozzájutni. De mivel helyette bevezették a kőszén használatát, a faszén iránti kereslet csökkent, s ha nem tévedek, néhány év múlva ki is szorul a használatból.”

/visszaemlékezés Abraham Darby feltaláló tevékenységéről/

E)

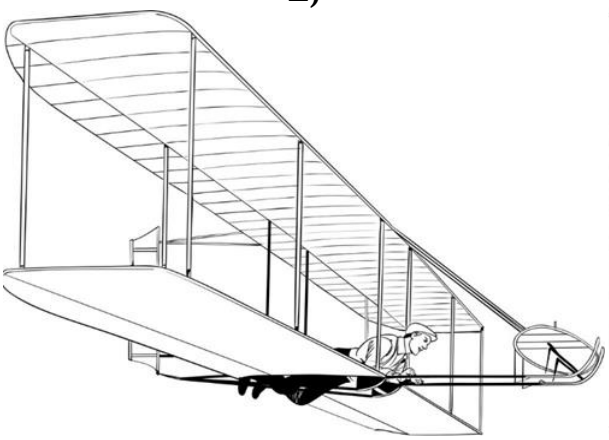

a Wright fivérek találmánya: a repülőgép

F)

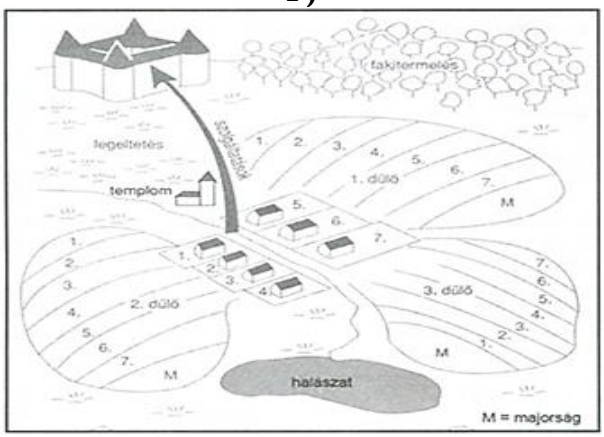

háromnyomásos gazdálkodás

G)

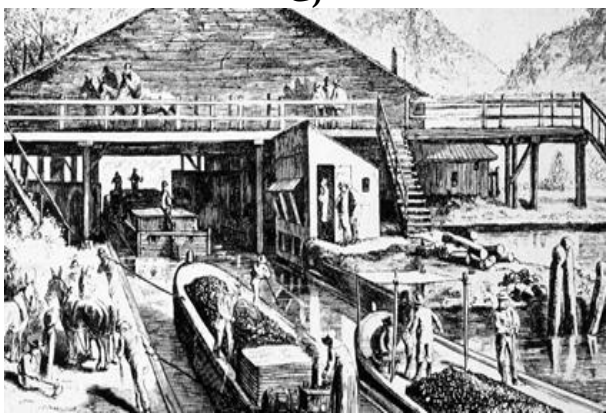

az első csatornarendszerek megépítése

H)

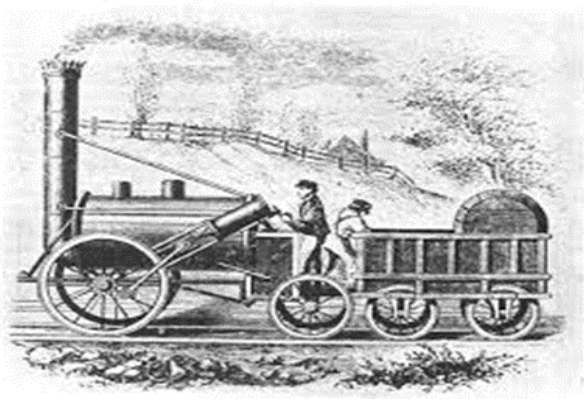

az első gőzmozdonyok egyike

I)

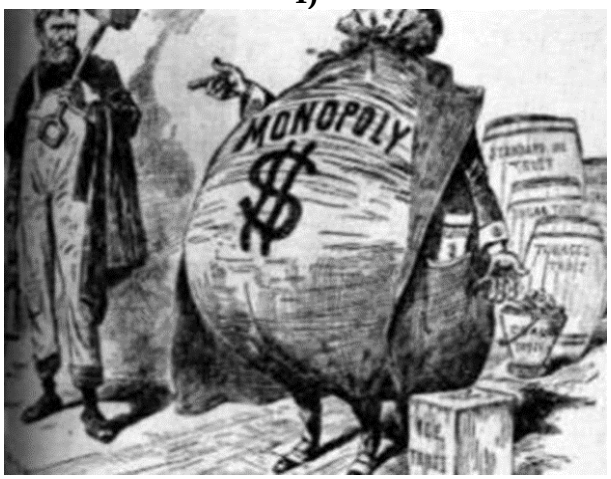

karikatúra a monopóliumok kialakulásáról

J)

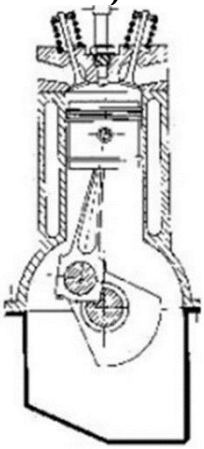

Otto-motor

a) Döntse el, hogy a források az első vagy a második ipari forradalomhoz kapcsolódnak! *Írja a megfelelő forrás betűjelét a táblázat megfelelő sorába! Egy betűjel sem marad ki!* (*elemenként 0,5 pont*)

Kategória	Források betűjele
Első ipari forradalom	
Második ipari forradalom	
Mindkettő	
Egyik sem	

5 pont	

7. A feladat a dualizmus kori társadalommal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

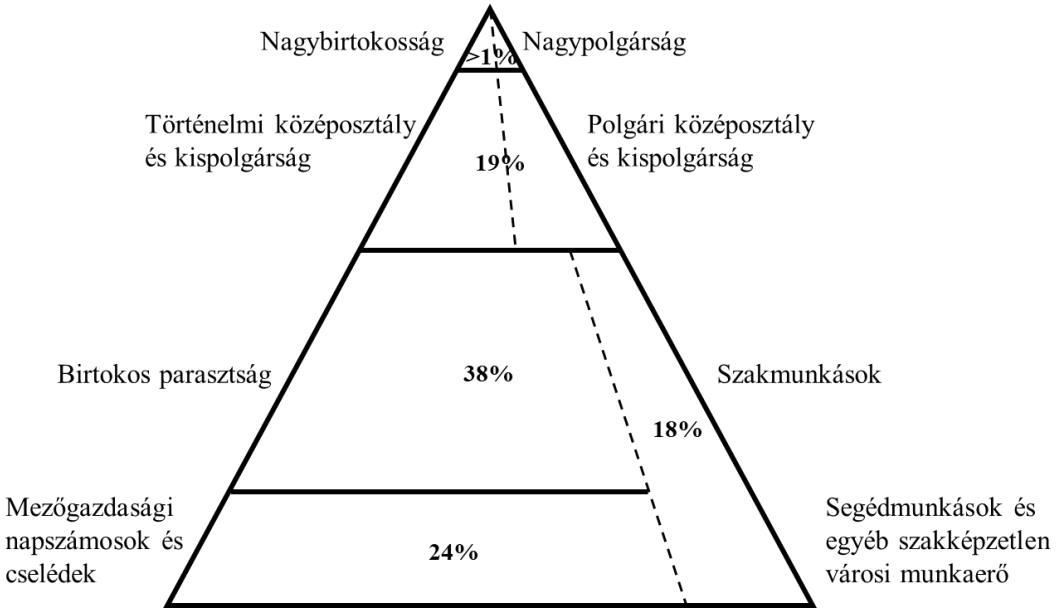

a korabeli társadalom ábrája

a) Nevezze meg szakkifejezéssel a fenti forráson látható társadalmat! (*0,5 pont*)

.....

b) Párosítsa a megadott társadalmi osztályokat a rájuk vonatkozó források betűjelével! (*elemenként 0,5 pont, összesen 1,5 pont*)

A) „Időnként külföldről is érkeztek hozzánk vendégek. Az ő származásukat nem ellenőrizték olyan alaposan, mint a magyarokét. Előfordult, hogy nagybácsik unokafivérek valahol Nyugaton felszedett titokzatos szépséget hoztak közénk, de sokáig nem volt maradásuk. Az igaz, hogy a nagy vagyon hatására még Jerikó falai is ledőltek volna, ám az idősebb generációkhoz tartozók könyörtelenül elítélték az új divatú, laza erkölcsöket. Az ő számukra sokkal fontosabb volt a kifogástalan családfa, mint a gazdagság."

/Gróf Andrássy Katinka, Károlyi Mihályné: Együtt a forradalomban - részlet/

B) „Természetesen az lett volna a legegyszerűbb, ha a két hold saját föld mellé bérel még annyit, amennyin az egész család megél, minden külön számos kereset nélkül. Ehhez azonban elsősorban föld kellett volna, bérelhető föld. De ha akad is ilyen, ugyan mivel műveli meg?"

/Darvas József írása/

C) „Nálunk a bánya 80-82 éves. A mi vidékünkön a bányászok két részre lettek osztva: telepi munkásokra és vidéki munkásokra […]. Mikor én fiatal voltam a telepiek nagyrészt külföldiek voltak csehek, lengyelek, osztrákok, horvátok. Magyarul nem tudtak beszélni. Aztán magyarosodtak…"

/egy férfi visszaemlékezése/

Társadalmi osztály	Forrás betűjele
Parasztság	
Munkásosztály	
Nagybirtokosság	

c) Nevezze meg azt a két társadalmi csoportot, amelynek ellentétéről az **A)** forrás szól! (*elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont*)

....

d) Fejtse ki, mi volt az **A)** forrásban szereplő két társadalmi osztály ellentétének oka! (*1 pont*)

.....

.....

4 pont	

8. A feladat a fasiszta Olaszországgal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

„A »királyilag engedélyezett alkotmányos puccs” után, október 31-én a fasiszta egységek diadalmenetben vonulhattak be Rómába. Mussolini vezetésével ekkor még koalíciós kormány alakult, tehát a totális hatalom kiépítéséhez meg kellett szabadulnia koalíciós társaitól.”

/idézet egy történész könyvéből/

a) Fejtse ki, mire utalhat a „királyilag engedélyezett alkotmányos puccs” kifejezés! (*1 pont*)

.....

„Az olasz fasizmus és a német nemzetiszocializmus önértelmezésük szerint totálisak. A »totális« fogalmat 1925-ben maga Mussolini használta először az általa vezetett fasiszta mozgalom »vad (rettenetes) totális akaratának« […] jellemzésére. S értelmezését még ebben az évben az államra is kiterjesztette: »Minden az államban, semmi az államon kívül, semmi az állam ellen.« […] Az állam totalitása a politikai akarat totalitásában testesül meg, amelynek szervezeti kifejezője a fasiszta párt, illetve annak centrumában maga a Duce.”

/részlet egy kortárs történész cikkéből/

b) Magyarázza meg, hogyan nyilvánult meg a forrásrészletben aláhúzott idézet a politikában? Legalább két dolgot említsen! (*elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont*)

.....

.....

c) Hogyan nyilvánult meg a forrásrészletben aláhúzott idézet a gazdaságban? Legalább két dolgot említsen! (*elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont*)

.....

.....

„A Vatikánnal megkötött egyezmény különleges, már-már szakrális mítoszt biztosított a Duce számára, olyan államférfi képe kezdett kirajzolódni, aki a legnehezebb, megoldhatatlan problémákat is képes megnyugtatóan orvosolni."

/részlet egy kortárs történész cikkéből/

d) Mit tartalmazott a forrásrészletben említett egyezmény? (*elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont*)

.....

.....

4 pont	

9. A feladat a területi revízió lépéseivel kapcsolatos.
Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével!

a) Döntse el az állításokról, hogy melyik bécsi döntésre vonatkoznak! *Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába!* (*elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont*)

„A magyar királyi kormánynak és a csehszlovák kormánynak a német és királyi olasz kormányhoz intézett felkérése alapján, hogy a Magyarországnak átengedő területeknek a két állam között függőben lévő kérdését döntőbírói határozattal rendezzék,[…]a következő döntőbírói határozatot hozták: A Csehszlovákia részéről Magyarországnak átengedendő területeket a csatolt térképen megjelölték.[…] Hasonlóképpen magyar–csehszlovák bizottságnak kell megállapodnia a Csehszlovákia területén megmaradó magyar nemzetiségű egyének és az átengedett területeken megmaradó, nem magyar nemzetiségű egyének védelmére vonatkozó közelebbi rendelkezésekben. Ez a bizottság fog különösen arról gondoskodni, hogy a pozsonyi magyar népcsoport ugyanolyan helyzetbe jusson, mint a többi ottani népcsoport."

/részlet valamelyik bécsi döntésből/

„A román királyi kormány és a magyar királyi kormány azzal a felkéréssel fordultak a birodalmi kormányhoz és az olasz királyi kormányhoz, hogy a Magyarország részére átengedendő területnek Románia és Magyarország között függőben levő kérdését döntőbírói határozattal rendezzék. […] a mai napon Bécsben a következő döntőbírói határozatot hozták:
1. Románia és Magyarország között végleges határként az ide mellékelt térképbe berajzolt határ állapíttatik meg. […]
3. Mindazok a román állampolgárok, akik a mai napon Románia által átengedendő területen állandó lakóhellyel bírnak, a magyar állampolgárságot minden további nélkül megszerzik. Jogukban áll hat hónapi határidőn belül a román állampolgárság javára optálni.

4. Azoknak a magyar nemzetiségű román állampolgároknak, akik az 1919-ben Magyarország által Romániának átengedett és most Romániánál megmaradó területen bírnak állandó lakóhellyel, jogukban áll hat hónapi határidőn belül a magyar állampolgárság javára optálni."

/részlet valamelyik bécsi döntésből/

Állítások	**Első bécsi döntés**	**Második bécsi döntés**	**Mindkettő**	**Egyik sem**
A döntést követően Magyarország csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez.				
A döntéssel Magyarországhoz csatolt területen élők kevesebb, mint fele volt magyar.				
A döntést követően nagymértékű ki- és bevándorlás zajlott le Magyarországon.				
A döntés meghozatalának évében Csehszlovákia/Románia korábban már veszített területéből.				

„Ő Főméltósága a Magyar Királyság Kormányzója és Ő Felsége Jugoszlávia Királyának nevében a Királyi Régensek, figyelembe véve a nemzeteik között örvendetesen fennálló, jószomszédságon, őszinte megbecsülésen és kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatokat, óhajtva, hogy kapcsolataiknak szilárd és tartós alapot adjanak, abban a meggyőződésben, hogy a politikai, gazdasági és kulturális téren fennálló kölcsönös kötelékeknek megszilárdítása és szorosabbá tétele a két szomszédos ország érdekeit, valamint a Duna vidékének békéjét és jólétét fogják szolgálni, elhatározták, hogy Barátsági szerződést kötnek"

/részlet az örökbarátsági szerződésből, 1940. december/

„Jugoszláviát jelenleg hűségnyilatkozatai ellenére is ellenségnek kell tekinteni, ennélfogva a lehető leggyorsabban szét kell zúzni."

/Hitler, 1941/

b) Nevezze meg, mely eddig alkalmazott politika feladását jelentette Jugoszlávia megtámadása Magyarország számára! (*0,5 pont*)

.....

c) Fejtse ki, miért kényszerült Teleki Pál ezen politika feladására! (*1 pont*)

.....

.....

d) Nevezzen meg egy Jugoszlávia lerohanását követően egészében Magyarországhoz csatolt területet! (*0,5 pont*)

.....

4 pont	

10. A feladat a vietnámi háborúval kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és saját ismeretei segítségével!

a) Mettől meddig tartott a vietnámi (második indokínai) háború? (*elemenként 0,5 pont*)

....

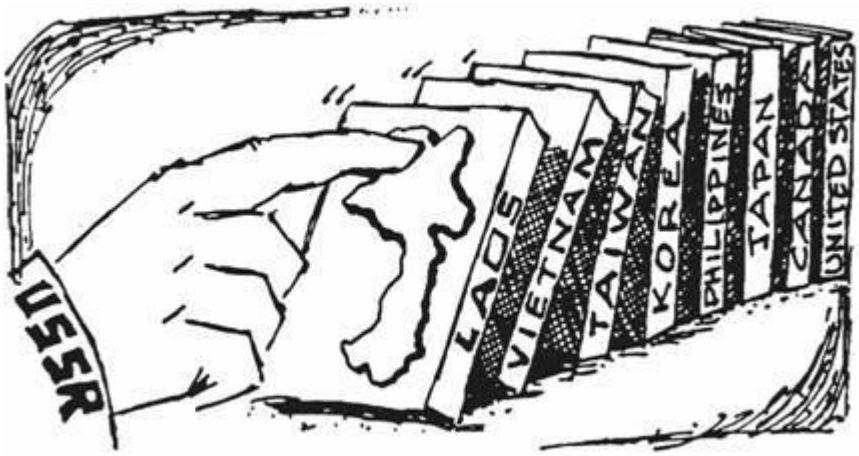

1960-as évekbeli karikatúra
A kéz felirata: Szovjetunió, a dominók felirata: Laosz, Vietnám Tajvan, Korea, Fülöp-szigetek, Japán, Kanada, Amerikai Egyesült Államok

b) Magyarázza meg a dominóelmélet alapján, hogy miért volt fontos Vietnám az Amerikai Egyesült Államok szempontjából! (*1 pont*)

.....

.....

„A DNFF kitűnő taktikai érzékkel mindent megtett azért, hogy elkerülje a közvetlen összecsapásokat az amerikaiakkal. Akcióik sikerét helyismeretük, könnyebb felszerelésük, valamint a rejtőzködésre alkalmas vegetáció tette lehetővé. Az amerikaiak ezeknek az előnyöknek a semlegesítésére technikai megoldásokat igyekeztek találni, mint például nagyszámú helikopter alkalmazása vagy a vegyszeres erdőirtás. Az utóbbinak súlyos következményei lettek a háború után.”

/részlet egy kortárs történész cikkéből/

c) Miért kerülte el az észak-vietnámi hadsereg a nyílt összecsapásokat az amerikai hadsereggel? (*1 pont*)

.....

.....

3 pont	

11. A feladat a Rákosi-korszak társadalmával kapcsolatos.
Oldja meg az alábbi feladatot ismeretei segítségével!

a) Egészítse ki a szöveg hiányzó részeit az alább látható kifejezések egyikével! (*elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont*)

Rákosi Mátyást nem véletlenül tartották ……legjobb tanítványának, hiszen az övéhez hasonló ……-t épített ki, mely csúcsát Rákosi 60. születésnapjának országos megünneplésén érte el. A társadalmat áthatotta a félelem, senki sem lehetett biztonságban, sokan estek áldozatául előre elkészített forgatókönyv alapján lezajló …… -nak/-nek. Az egyik fő ellenségképet a tehetősebb parasztok, vagyis a …… jelentették. Nem csak a mezőgazdaságot ……-ték/-ták, hanem az iskolákat is államosították, ahol az oktatás fő szellemiségét a(z) …… ideológia adta. A munka világában sokszor a tervek túlteljesítése volt csak elfogadható, az eköré épülő mozgalmat nevezték …… mozgalomnak. A csökkenő születésszám miatt a társadalom ekkor már elöregedőnek volt tekinthető, ennek megváltoztatására törekedett …… egészségügyi miniszter intézkedéseivel.

Sztálin, Kádár, Marx, személyi kultusz, kapitalizmus, leninista, keresztény-szocialista, Ratkó Anna, Gerő Ernő, privatizál, kollektivizál, koncepciós perek, tisztogatások, kommunista, sztahanovista, kulákok, imperialisták

b) Fejtse ki, hogyan nyilvánult meg a Rákosi-korszak mindennapjaiban a névadójának tulajdonított idézet: „Aki nincs velünk, az ellenünk van”. (*1 pont*)

.....

.....

5 pont	

12. A feladat a szociális ellátórendszer fő elemeivel kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

„Az Országgyűlés elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, azon szándékától vezérelve, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, kinyilvánítva azt, hogy az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás előmozdítása elsősorban állami kötelezettség, tekintettel az Alaptörvény II. és XV. cikkére, valamint a Köztársaság nemzetközi kötelezettségeire és az európai közösségi jog vívmányaira a következő törvényt alkotja […]”

/2003. évi CXXV. törvény/

a) Magyarázza meg a forrásrészlet aláhúzott részét! (*1 pont*)

.....

.....

b) Soroljon fel a társadalombiztosítás területéről két biztosítási fajtát! (*elemenként 0,5 pont*)

....

c) Döntse el, hogy az állítások igazak-e! *Tegyen X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe!* (*elemenként 0,5 pont*)

Állítások	Igaz	Hamis
A szociális szolgáltatások célja a hátrányos helyzetű, vagy krízisben levő emberek megsegítése.		
A foglalkozáspolitika passzív eszközei közé tartozik a munkanélküli segély és az álláskeresési járadék.		

„1. A teljesítményalapú versenyt törvény által kell biztosítani. A monopóliumokat és a gazdasági erővel rendelkezőket egy intézményesített, független hatóságnak kell ellenőriznie, amely csak a törvénynek felel. […]
5. A piaci árakat hagyni kell kifejlődni, és tilos őket az állam vagy a magánipar által önkényes cselekvés vagy rendelet útján torzítani. […]
10. A »szociális piacgazdaság« megerősíti és támogatja a magántulajdont. A gazdasági bevételek igazságos elosztásának és egy társadalmi célokat szolgáló jogrendszernek arra kell törekednie, hogy a szegényebb rétegeket széles körben ingatlantulajdonosokká alakítsa. A javak széleskörű megosztásán túl az ipari szférában előnyben részesítjük a köztulajdonon alapuló vállalkozási formákat, ahol azok gazdaságilag hasznosak, működésileg megvalósíthatók és politikailag szükségesek.”

/Düsseldorfi Irányelvek, 1949/

d) Magyarázza meg, mit jelent a szociális piacgazdaság kifejezés! (*1 pont*)

.....

.....

4 pont	

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Zsidó vallás	3	
	2. Középkori szerzetesrendek	4	
	3. Középkori Magyarország	4	
	4. 17-18. századi nagyhatalmi konfliktusok	6	
	5. Mária Terézia uralkodása	4	
	6. Ipari forradalmak	5	
	7. Dualizmus kori társadalom	4	
	8. Fasiszta Olaszország	4	
	9. Területi revízió	4	
	10. Vietnámi háború	3	
	11. Rákosi-korszak társadalma	5	
	12. Szociális ellátórendszer	4	
	Összesen	**50**	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		

PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA ● 2022. február 19.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

II.

2022. február 19.

Az írásbeli vizsga időtartama: 140 perc

Nyomtatott nagybetűvel töltse ki!

Név	
E-mail cím	
Teremszám	
Pontszám	

STUDIUM GENERALE TÖRTÉNELEM SZEKCIÓ

multijob DIÁKMUNKA

STUDIUM GENERALE TÖRTÉNELEM

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, **egyértelmű jelöléseket** alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet**!

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:
Kidolgozandó:

egy az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
egy a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
egy komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon!

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Reformáció	rövid
	1849 után	14.	Német egység létrejötte	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Az ország három részre szakadása	hosszú
	1849 után	16.	1848-49-es szabadságharc	hosszú
Komplex	-	17.	Magyar egyháztörténet	korszakokon átívelő
	-	18.	Totális diktatúrák	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát**!

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki**! Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!
A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.
A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a lutheri reformációval kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a lutheri reformáció kialakulását és elterjedését, tanításainak alapját!

Szent Péter-bazilika

„Luther beszédei során végig a Bibliával érvelt, arra kérve bíráit, hogy a Szentírás segítségével bizonyítsák be tévedéseit. Ugyanakkor nem fogadta el a pápai hatalom főségét, sőt az egyházfő és a zsinatok tévedhetetlenségét sem, számos ponton mutatva rá az egyház következetlen lépéseire."

/részlet egy történész írásából/

14. A feladat az egységes Németország létrejöttéhez kapcsolódik. (rövid)
Mutassa be a források és saját ismeretei segítségével az egységes Németország létrejöttének folyamatát és nemzetközi jelentőségét!

„Nagyon forró vérünk van, hajlamosak vagyunk arra, hogy túl sok terjedelmes fegyvert rakjunk testünkre, és mégis meg kell ezt tennünk. […] Bajorország, Württemberg, Baden eltűrhetik a liberalizmust, senki sem tulajdonítja nekik Poroszország szerepét. Poroszországnak össze kell szednie és megőriznie erejét a megfelelő pillanatig, amelyet már nem egyszer elmulasztottunk. Poroszország határa a bécsi béke után nem kedvez az egészséges állami életnek. A nagy kérdéseket nem beszéddel döntik el vagy a többség határozataival (éppen ez volt a nagy tévedés 1848-ban és 1849-ben), hanem vassal és vérrel."

/Bismarck porosz miniszterelnök beszéde, 1862/

„4. §. Ő Felsége, Ausztria császára elismeri az eddigi Német Szövetség feloszlatását, és hozzájárul Németország új alakulásához az Osztrák Császárság részvétele nélkül. Éppen úgy megígéri Ő Felsége, hogy azon szorosabb szövetségi viszonyt elismeri, melyet Ő Felsége, Poroszország királya a Majna vonalától északra megállapítani fog, és kijelenti, miszerint egyetért azzal, hogy a vonaltól délre fekvő német államok olyan szövetségre lépjenek, melynek az Északnémet Szövetséggel való nemzeti kapcsolata kettőjük közötti megállapodás tárgya, és melynek nemzetközi függetlensége lesz."

/részlet a prágai béke pontjaiból/

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat (13. vagy 14.) sorszáma: .....
A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		Pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám		20	
		Osztószám: **2**	
Vizsgapont		**10**	

15. A feladat a középkori Magyarország történetéhez kapcsolódik. (hosszú)
Mutassa be a mohácsi csata eseményeit és következményeit a források és saját ismeretei segítségével!

„Ugyanilyen fenyegetőnek látta a helyzetet a pápai követ is, akinek akkori jelentéseiben híven tükröződik vissza mindaz, ami az országot romlásba vitte. […] már kétségbeejtőnek mondja Magyarország helyzetét, mert nincs vezető, nincs rend, nincs pénz és egyáltalán hiányzik mindaz, ami a hadviseléshez kellene és csak az ellenségtől függ, hogy mit hagy meg a szerencsétlen országból."

/báró Burgio Antal írása a csatát megelőző állapotokról/

„Legelőször ugyanis azt kívánták tőle, hogy hadaival a királyhoz jöjjön. Azután azt a parancsot kapta, hogy Oláhországba vonuljon s az oláh vajdákkal egyesülve, támadja hátba alkalmas helyen a törököket. A harmadik rendelkezés pedig az volt, hogy minél előbb egyesüljön a király seregével."

/Gyalókay Jenő a mohácsi csatáról/

„Ma a reggeli ima idején az egész győzelmes hadsereg […] megérkezett a mohácsi mezőre, a haszontalan gyaurok tábora elé. A feslett életű hitetlenek néhány ágyúgolyót lőttek el, melyeknek egyike a jobb szárnyon esett le; s táboruk előtt álltak több harcvonalba felállítva. De a mi részünkön nyugodtan maradtak, mivel még nem érkezett el az alkalmas idő, s ember és állat fáradt volt. […] a délutáni ima idején az alávaló hitetlenek egyszerre megmozdultak, és erre felé jöttek. Ekkor a mieink is megindultak, és tüzelni kezdtek az ágyúkkal, de nem tudtak ártani. Amazok seregüket három részre osztották. […] Végre […] az iszlám népe visszafordította a gonoszokat, s mikor már nem volt erejük újabb támadásra, úgy aprította őket, mint a kutyát. Olyan heves harc és öldöklés volt, hogy nem lehetett leírni. A gyaurok közül körülbelül 4000 lovas és mintegy 50 000 gyalog költözött a pokolra."

/Szulejmán naplójából/

A király holttestének megtalálása (Székely Bertalan festménye)

16. A feladat az 1848-49-es szabadságharccal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és saját ismeretei segítségével az 1848-49-es szabadságharc kirobbanásához vezető fő politikai, és az azt követő katonai eseményeket 1848 áprilisa és decembere között!

„3. § Ő Felsége, s az Ő távollétében a nádor s királyi helytartó a végrehajtó hatalmat a törvények értelmében független magyar ministerium által gyakorolják, s bármelly rendeleteik, parancsolataik, határozataik, kinevezéseik csak ugy érvényesek, ha a Buda-Pesten székelő ministerek egyike által is aláiratnak."

/1848. évi III. törvénycikk/

„Az előző évben [1848] e vidékről otthonukból elűzött németek és magyarok ezekkel a seregekkel tértek vissza. Nagy többségük bosszút esküdött a szerbek ellen, akik kirabolták őket, birtokukba vették földjeiket, leölték asszonyaikat és gyermekeiket. […] Így kellett beszélni a szerbekkel, akik vallási és politikai fanatizmusukban balsorsú foglyaikat soha nem tapasztalt sanyargatásnak vetették alá."

/Pulszky Terézia: Egy magyar hölgy emlékiratai/

„A képviselőház az ország kormányzatát mind a két ház részéről kiküldött Honvédelmi Bizottmány kezébe mindazon hatalommal, mellyel egy ország tejhatalmú kormányának bírnia kell, letevén, a Honvédelmi Bizottmányt mindaddig, míg az ország normális állapotba jövén, törvényes, elismert kormánya nem lesz. Az ország tejhatalmú kormányának Kossuth Lajos honpolgárt és képviselőt, pedig […] e kormány elnökének nyilvánítja, kire egyszersmind azon hatóságot is ruházza, hogy az ország kormányzatára megalkotott Honvédelmi Bizottmányt önbelátása szerint rendezze s egyes tagjainak teendőit jelölje ki."

/országgyűlési határozat, 1848. október/

Anton Ziegler: A schwechati csata

A választott hosszú, a magyar történelemre vonatkozó feladat (15. vagy 16.) sorszáma: .....

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		Pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám: **2**	
Vizsgapont		**18**	

17. A feladat a középkori magyar egyház történetéhez kapcsolódik. (komplex)
Mutassa be a magyarországi keresztény egyház létrejöttét és megszilárdulását Géza fejedelem és Könyves Kálmán uralkodása idején a források és ismeretei segítségével! Válaszában **térjen ki** az alábbi szempontokra:

- a kereszténység felvétele,
- Szent István egyházzal kapcsolatos törvényei és egyházszervező tevékenysége,
- pogánylázadások,
- I. László egyházzal kapcsolatos törvényei és egyházat erősítő tevékenysége,
- I. Kálmán egyházzal kapcsolatos törvényei.

Válaszát időrendben haladva fogalmazza meg! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Volt akkor egy Géza nevű fejedelem, aki ámbár belesüppedt a pogány életmódba, mégis a lelki kegyelem fényének közeledtére figyelmesen kezdett tárgyalni a körös-körül fekvő valamennyi szomszédos tartománnyal a békéről, amelyet korábban sohasem kedvelt; felhatalmazta a papokat és a szerzeteseket, hogy elébe járuljanak, szíves örömest hallgatta meg őket, kedvet lelvén abban, hogy az igaz hitnek keble kertjébe vetett magja kicsírázik. […] háza népével együtt hitt és megkeresztelkedett, megfogadván, hogy minden uralma alá vetett alattvalóját a keresztény hit szolgálatába állítja.”

/részlet István király nagyobbik legendájából/

„Ha valakinek az Isten tízet adott egy évben, a tizedik részt adja az Istennek, és ha valaki tizedét elrejti, kilenc részt fizessen. És ha valaki a püspöknek félretett tizedet meglopja, mint tolvajt ítéljék meg, és az ebből eredő jóvátétel teljesen a püspöké legyen.”

/részlet Szent István II. törvénykönyvéből/

Szent Gellért halála a Magyar Anjou-legendárium alapján

„Ha valaki vasárnapokon vagy a nagyobb ünnepeken nem megy az ő kerületének egyházába, verésekkel javítsák meg. […] Akik pogány szokás szerint kutak mellett áldoznak, vagy fákhoz, forrásokhoz és kövekhez ajándékokat visznek, bűnükért egy ökörrel fizessenek.”

/részlet Szent László korabeli egyházi zsinat határozataiból/

„Azoknak, akik a szerpapságot és áldozópapságot nőtlen állapotban nyerték el, feleséget venni nem szabad.”

/részlet I. Kálmán II. törvénykönyvéből/

18. A feladat a náci Németországhoz és a sztálini Szovjetunióhoz kapcsolódik. (komplex)

Vesse össze a források és ismeretei segítségével a náci Németország és a sztálini Szovjetunió jellemzőit! Válaszában **térjen k**i az alábbi szempontokra:

- a vezető politikus hatalomra kerülése,
- a pártállamiság,
- az ideológia szerepe,
- a személyi kultusz és a propaganda,
- az ellenségkép,
- a gazdaságpolitika.

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„1. cikkely. Birodalmi törvényeket a birodalmi alkotmány által előírt eljárásokon kívül a birodalmi kormány is hozhat. […]
3. cikkely. A birodalmi kormány által hozott törvényeket a birodalmi kancellár parafálja és teszi közzé a birodalom hivatalos lapjában. […]”

/a felhatalmazási törvényből/

„Az […] októberi bolsevik hatalomátvétel totális rendszer- és elitváltást jelentett az orosz történelemben. [E]gyetlen erő maradt az orosz politika színpapán, a hatalom birtokosa egyetlen párt, illetve annak vezérkara lett. A bolsevik […] párt eközben maga is jelentős változásokon ment keresztül. Egy maroknyi, az illegalitás körülményei között, emigrációban vagy száműzetésben élő, elhivatott forradalmárokból álló csoportból tömegpárttá, ezzel párhuzamosan állampárttá vált.”

/részlet egy történelmi magazinból/

„Az új erőre kapó Führer-kultusz minden korábbinál teljesebben, grandiózusabban és egyben nyomasztóbban jelent meg az 1934-es nürnbergi pártnapokon, amit a rendezvénysorozat celebrálása mellett jelentősen elősegített a Leni Riefenstahl által a Führer megbízásából készített, Az akarat diadala […] címet viselő propagandafilm […]. Az egész folyamat esszenciáját fejezte ki Rudolf Hessnek a filmben is közölt kijelentése, miszerint „Ön Németország. Ha Ön cselekszik, a nemzet cselekszik. Ha Ön ítélkezik, az a nép ítélete. […] A párt Hitlet. De Hitler Németország, ahogy Németország is Hitler.”

/részlet egy történész cikkéből/

korabeli szovjet plakát, középen Sztálinnal

„Német nem vásárol zsidónál” felirattal demonstráló SA-tagok, 1933

„1930 telén kulákok ezreit lőtték agyon, mert megtagadták a kollektivizálást. Más gazdákat, akiket különösen veszélyesnek ítéltek, Szibériá-ba száműztek. Azokat a parasztokat, akik a kulákokat feljelentették, a kulákok elkobzott vagyonával jutalmazták meg.”

/idézet egy történész cikkéből/

A választott komplex feladat (17. vagy 18.) sorszáma: .....

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Komplex esszé – összehasonlító

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		Pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám **2**	
Vizsgapont		**22**	

Komplex esszé – korszakokon átívelő

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		Pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám **2**	
Vizsgapont		**22**	

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Zsidó vallás	3	
	2. Középkori szerzetesrendek	4	
	3. Középkori Magyarország	4	
	4. 17-18. századi nagyhatalmi konfliktusok	6	
	5. Mária Terézia uralkodása	4	
	6. Ipari forradalmak	5	
	7. Dualizmus kori társadalom	4	
	8. Fasiszta Olaszország	4	
	9. Területi revízió	4	
	10. Vietnámi háború	3	
	11. Rákosi-korszak társadalma	5	
	12. Szociális ellátórendszer	4	
	Összesen	**50**	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges, kifejtendő feladatok	13. Reformáció	10	
	14. Németország létrejötte	10	
	15. Középkori Magyarország	18	
	16. 1848-49-es szabadságharc	18	
	17. Középkori magyar egyház története	22	
	18. Náci Németország és sztálini Szovjetunió	22	
	Összesen	**50**	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
	I.+II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma	**100**	

Javító tanár

Dátum: .....